

LIETUVIŲ KALBOS PAMOKA

Klasė: 5–6 klasės (10–13 metų) mokiniai

Tema: „Bandau eiliuoti“

Pamokos uždavinys: mokiniai lavins sakytinės ir rašytinės kalbos įgūdžius, plės žodyną, tyrinės poeziją ir bandys eiliuoti (kurti trioletą), kūrybinius darbus pristatys klasės draugams.

Priemonės. Kompiuteris, mokytojos parengta pateiktis *Vasaros vaizdai*, multimedija, dvikalbiai žodynai (anglų-lietuvių, lietuvių-anglų / anglų-rusų, rusų-anglų / lietuvių-rusų, rusų-lietuvių), padalomoji medžiaga „Trioletų dėlionė“ ir „Trioletų schema“, kamuoliukas, lipnūs spalvoti popieriaus lapeliai, spalvoti rašikliai.

Šaltiniai: 1. Jurga Dzikaitė. *Laiškai iš Lietuvos. Kūrybinio rašymo knyga*. Vilnius: Petro Ofsetas, 2015, p. 10–11.

2. V. Dailidienė, J. Dzikaitė, R. Mikelionytė, G. Šeškevičiūtė, S. Vasiliauskas, dr. J. Zabarskaitė. *Kelionė į Lietuvą ir Laiškai iš Lietuvos. Mokytojo knyga*. Vilnius: Petro Ofsetas, 2015, p. 101.

Metodai: pokalbis, skaitymas, aiškinimas, nebaigtų sakinių metodas, demonstravimas, dėlionė, kūrybinės užduotys, autoriaus kėdė.

I. ĮVADINĖ DALIS

Mokinių sudominimas, jų pasiskirstymas grupelėmis, pamokos temos, uždavinio skelbimas

1. Sužadinimas ir mokinių pasiskirstymas grupelėmis.

Veikla: *Susiskirstymas grupelėmis*

Mokiniai sustoję eina ratu, pasakius „stop“, kiekvienas susiranda porą ir pasako vienas kitam po kelis optimizmo teikiančius žodžius.

Pasidžiaugiama svariais mokinių žodžiais, jie raginami susėsti poromis (per šią pamoką dirbs grupelėmis) ir aktyviai dirbti.

2. Sudominimas. Patirties sužadinimas

Veikla: *Žodžio žiedas*.

Priemonės: iš popieriaus iškirpti žiedlapiai, spalvoti rašikliai, plastilinas klijuoti.

Mokytojo klausimą: „Ar susimąstėte kada apie žodyje slypinčią jėgą?“ lydi užduotis: mokiniams išdalijami iškirpti žiedlapiai ir pasiūloma pasitarus dviese ant jų parašyti palyginimą, apibūdinantį žodį (pavyzdžiui, žodis – lyg ugnis, degina / lyg paukštis – išskrenda ir negrįžta ir pan.). Žiedlapiai priklijuojami šalia lentoje esančio žiedo viduriuko – užrašo *žodis*.

Apibendrinama mokinių atlikta užduotis, pabrėžiant, kad žodžiui dėmesio reikia, tikimasi, kad šis sudarytas *žodžio žiedas* įkvėps mokinius ugdytis kalbos jausmą ne tik bendradarbiaujant su grupės draugu per šią pamoką, bet ir gyvenime.

3. Pamokos temos, uždavinio skelbimas.

Skelbiama pamokos tema, mokymosi uždavinys. Siekdamas padrąsinti mokinius, palaikydamas jų norą dirbti kūrybiškai, mokytojas paaiškina, kad šiandien mokiniai lavins sakytinės ir rašytinės kalbos įgūdžius, tyrinės poeziją ir bandys patys eiliuoti (kurti trioletą), kūrybinius darbus pristatys klasės draugams.

II. MOKYMOSI VEIKLA

Mokymo ir mokymosi veikla

1. Naujos medžiagos pateikimas.

Veikla: *Trioletų skaitymas ir analizė*

Vadovėlis: Jurga Dzikaitė. *Laiškai iš Lietuvos. Kūrybinio rašymo knyga*. Vilnius: Petro Ofsetas, 2015, p. 10–11.

- Trumpai pristačius poetą, perskaitomas K. Binkio eilėraštis „Rugiagėlės“ (pirmiausia mokytojo, tada mokinių), išsiaiškinamos nežinomų žodžių reikšmės.

- Taikant *nebaigtų sakinių* metodą (mokiniam paprasčiau būtų suvokti savo asmeninį santykį su aptariamu tekstu), prakalbinamas tekstas (šiose eilėraštyje kalbama..., eilėraštis padarė man įspūdį, kadangi..., eilėraščio nuotaika kuriama... ir pan.).

- Trioletų analizė: schemas sudarymas. (Svarbu mokiniam paaiškinti, kas yra trioletas, kurios jo eilutės siejasi (rimuojamos):

- surandamos eilutės, kurios kartojasi ir kurios rimuojasi;

- atkreipiamas dėmesys į galūnių sąskambius, pažymimi jie spalvomis;

- pabraukiami kirčiuoti 2-os, 6-os ir 8-os eilutės paskutinių žodžių skiemenys, po to pabraukiami likusių eilučių paskutinių žodžių kirčiuoti skiemenys.

- Apibendrinant kolektyviai apibrėžiama, kas yra trioletas:

Trioletas – griežtos sandaros aštuonių eilučių eilėraštis...

2. Medžiagos pritaikymas.

Veikla: *Dėlionė*

Priemonė: parengta užduotis: sukarpyto trioletų „Rodos, nieko neįvyko“ tekstas eilutėmis.

Kiekvienai grupei išdalijamos kortelės su sukarpyto trioletų žodžiais. **Dėlionės** principu jie atkuria trioletą:

Pirmoji eilutė	Rodos, nieko neįvyko,
Antroji eilutė	tik lietus nuplovė kiemą...
Trečioji eilutė	Sutikau aš ją iš ryto.
Ketvirtoji eilutė	Rodos, nieko neįvyko...
Penktoji eilutė	Tik kodėl širdis suvirpo?
Šeštoji eilutė	Tik kodėl dainuoja siela?
Septintoji eilutė	Rodos, nieko neįvyko,
Aštuntoji eilutė	tik lietus nuplovė kiemą...

Pirmos dvi eilutės – tai grafito užrašas ant vienos iš Vilniaus sienų

Trioletas garsiai perskaitomas, aptariama jo tema, struktūra.

3. Medžiagos įtvirtinimas.

Veikla: *Kūrybinė užduotis: sukurti trioletą.*

Priemonės: parengta padalomoji medžiaga „Trioletų schema“, pateiktis „Vasaros vaizdai“.

Pasiūloma mokiniam pažaisti su žodžiais – patiems pabandyti sukurti trioletą.

Kuriamas trioletų **ciklo** tema – vasara (trioletų pavadinimą sugalvoja patys).

Mokiniai dirba poromis. Esant reikalui galima naudotis dvikalbiais žodynais.

P. S. Silpnesei grupei galima duoti parinktą nebaigtą trioletą (nutrinti kelias eilutes ar žodžius), kad mokiniai įgustų, bandytų užpildyti trūkstantas vietas, arba galima pasiūlyti žodžių junginių.

Kad būtų paprasčiau, išdalijami kiekvienai grupei popieriaus A4 lapai **su trioletų schema:**

Parašykite trioletų pavadinimą. Eiliuodami neužmirškite trioletų schemas:

1 eilutė
2 eilutė
3 eilutė
4 = 1 eilutė
5 eilutė
6 eilutė
7 = 1 eilutė
8 = 2 eilutė

P.S. *Skrybės ženklas irgi kuria eilėraščio reikšmę:*

- Ten, kur brūkšnys, darome pauzę, sustojame prieš svarbią išvadą. –
- Ten, kur daugtaškis, kažko nepasakome. ...
- Kablelis tinka, kai vardijame. ,
- Dvitaškis – po apibendrinimo...

Primenama, kad, atlikusios užduotį, grupės pristatys sukurtą trioletą viešai klasėje. Kūrybinei nuotakai aktyvinti ekrane demonstruojamos įamžintos vasaros akimirkos.

III. KŪRYBINIŲ DARBŲ PRISTATYMAS. APIBENDRINIMAS

Apibendrinimas: pristatymas, įsivertinimas, vertinimas, refleksija

Veikla: *Kūrybinių darbų pristatymas ir refleksija*

Priemonė: kamuoliukas

1. Kūrybinės užduoties pristatymas, įsivertinimas, įvertinimas.

Aptariama, kaip mokiniai pristatys kūrybinę užduotį:

- Įsivertinti, kaip sekėsi atlikti užduotį, kodėl? Kuo buvo įdomi užduotis? Kas buvo sunkiausia atliekant užduotį ir kodėl?
- Raiškiai perskaityti trioletą.
- Įvertinti kitų grupių kūrybinę užduotį (originalumas, įtaigus pristatymas, kontaktas su auditorija).

Mokiniai sėsdami į *Autoriaus kėdę* pristato kūrybinę užduotį: vienas pasidalija mintimis, išpūdziais apie patirtus pojūčius bandant eiliuoti (pvz., per šią *pamoką mokėmės...*, *mūsų grupei labiausiai pavyko...*), kitas (autorius) raiškiai perskaito sukurtą trioletą. Pristačiusi grupė perduoda kamuoliuką kitai grupei.

Kitos poros klauso ir vertina, savo pasirinkimą, baigus pristatymą paskutinei grupei, pateiks priklijuodamos lipnų spalvotą lapelį prie patikusio trioletų pavadinimo, užrašyto lentoje.

2. Mokytojo apibendrinimas:

Pasidžiaugiama mokinių gebėjimu bendradarbiauti, originaliai pateikti mintis, jų kūrybiškumu, patirtomis teigiamomis emocijomis, pagarba kitų nuomonei. Suskaičiuojami lapeliai-taškai. Pasveikinami grupės nariai, surinkę daugiausia taškų.

3. Namų darbo skyrimas.

Perrašyti tvarkingai trioletą (be schemas) ir iliustruoti pačių užfiksuota nuotrauka. Bus sudaryta mokinių sukurtų trioletų knygelė.